

Advies

van de VREG van 13/07/2021

met betrekking tot het federaal capaciteitsremuneratiemechanisme (CRM)

Inhoud

Inleiding	3
Bespreking	4
1 Het capaciteitsremuneratiemechanisme (CRM)	4
1.1 Bijzondere Wet Hervorming der Instellingen.....	4
1.2 De wetten van 22 april 2019 en 15 maart 2021.....	4
1.3 Uitvoeringsbesluiten	7
1.4 Rol van Elia en de CREG.....	8
1.5 De werking van het CRM	9
2 De impact op de gezinnen en de bedrijven in Vlaanderen	11
2.1 Wie mag/moet meedoen aan de prekwalficatie?.....	11
2.2 Wie mag/moet meedoen aan de veiling?	12
2.3 Wie draagt de kosten?	12
3 De impact op de distributienetbeheerders en het Energiedecreet	14
3.1 Decreet	14
3.2 Technisch reglement - technische regulering van flexibiliteit.....	14
3.3 Contract FSP-DNB als basis.....	15
3.4 Samenwerking tussen ELIA en de distributienetbeheerders, inclusief gegevensuitwisseling 15	
3.4.1 De SOK, de “operational agreement” en de “Flex Hub”	15
3.4.2 Toezicht door de VREG op de SOK.....	16
Conclusie	18

Inleiding

Op 3 februari 2021 ontving de VREG een formele vraag vanwege de Vlaamse minister van Energie om een advies te formuleren rond de impact van het federale capaciteitsremuneratiemechanisme (hierna afgekort: “CRM”) op (1) de gezinnen en bedrijven in Vlaanderen, (2) het toenmalige ontwerp van decreet-EMD¹ en (3) de bevoegdheidsverdeling.

De federale overheid werkt momenteel verder een wettelijk kader uit om een capaciteitsremuneratiemechanisme in te stellen, zodat na de geplande kernuitstap de bevoorradingszekerheid in België gegarandeerd blijft. Vandaag is het nog vrij onduidelijk wat de impact van dit CRM kan zijn voor de gezinnen en bedrijven in Vlaanderen. Zo rijzen vanuit het Vlaams beleidsniveau verschillende vragen: wie gaat kunnen of moeten deelnemen, hoe verloopt de gegevensuitwisseling tussen de verschillende netbeheerders, gaan federale actoren beslissingen nemen over Vlaamse netgebruikers op basis van kenmerken van Vlaamse netgebruikers of netten onder Vlaamse bevoegdheid, hoeveel gaat het kosten en wie gaat wat betalen. Ook de impact op Energiedecreet, en meer bepaald de aspecten inzake flexibiliteit en energiegemeenschappen, is nog onvoldoende duidelijk.

Met dit advies poogt de VREG, daar waar mogelijk en waar reeds voldoende informatie over deze aspecten beschikbaar zijn, een antwoord te formuleren op bovenstaande vragen vanwege de minister.

Het advies wordt thematisch opgebouwd aan de hand van de voorgelegde vragen.

¹ Ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU, *VI.Parl.* 202021-2021, nr. 663/1. Zoals parlementair goedgekeurd op 31 maart 2021, en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 28 mei 2021: VI.Decr. 2 april 2021 tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 tot gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen en tot omzetting van richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (1), *BS* 28 mei 2021.

Bespreking

1 Het capaciteitsremuneratiemechanisme (CRM)

1.1 Bijzondere Wet Hervorming der Instellingen

Op basis van artikel 6, VII BWHI is de federale overheid bevoegd inzake de bevoorradingszekerheid. Het Capaciteitsremuneratiemechanisme (CRM) kadert integraal in deze bevoegdheid.

1.2 De wetten van 22 april 2019 en 15 maart 2021

Op 4 april 2019 heeft het federale parlement de wet goedgekeurd ter invoering van een capaciteitsvergoedingsmechanisme van het type “betrouwbaarheidsopties” in België (hierna afgekort “**CRM-wet**”).² Het CRM is geënt op de artikelen 21 en volgende van de Elektriciteitsverordening 2019/943.³ Een capaciteitsmechanisme wordt door de Elektriciteitsverordening gedefinieerd als *“een tijdelijke maatregel waarmee wordt gewaarborgd dat het noodzakelijke niveau van de toereikendheid van de elektriciteitsvoorziening wordt bereikt door middel van de vergoeding van hulpbronnen aan de hand van de beschikbaarheid ervan, met uitzondering van maatregelen in verband met ondersteunende diensten en congestiebeheer”*.

De wet legt onder andere de algemene werking van het mechanisme vast, alsook het jaarlijks te doorlopen proces en de verdeling van de rollen en verantwoordelijkheden. Zij bepaalt ook dat de methodologieën en modaliteiten van het mechanisme verder uitgewerkt moeten worden via een reeks koninklijke besluiten en via de marktregels en contracten.

² Wet van 22 april 2019 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, teneinde een capaciteitsvergoedingsmechanisme in te stellen, *BS* 16 mei 2019.

³ Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit, *Pb.L.* 14 juni 2019, 158/54.

Het mechanisme zou in principe (deels) pas formeel in werking treden na goedkeuring door de Europese Commissie.⁴ Zij dient na te gaan of het systeem al dan niet verenigbaar is met de regels omtrent staatssteun en mededinging. Op het moment van het finaliseren van dit advies was er nog geen definitief standpunt van de Europese Commissie voorhanden.

Aangezien dit finale standpunt van de Europese Commissie langer op zich laat wachten dan verwacht,⁵ zorgde dit ervoor dat de CRM-wet formeel niet in werking kon treden.

Het diepgaande onderzoek van de Europese Commissie heeft er ondertussen voor gezorgd dat de CRM-wet een aantal wijzigingen heeft ondergaan. De wet van 15 maart 2021 (hierna afgekort: “**Wijzigingswet**”)⁶ heeft de CRM-wet en de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna afgekort: “**Elektriciteitswet**”) op volgende punten aangepast:

- het aanpassen van de CRM-wet aan de Elektriciteitsverordening 2019/943, die is aangenomen na de goedkeuring van de CRM-wet;
- het aanpassen van de CRM-wet aan de parlementaire resolutie 1220/007 van 16 juli 2020 met als titel: “Resolutie met betrekking tot het capaciteitsvergoedingsmechanisme voor elektriciteit wat betreft de aspecten transparantie, kostprijs, financieringswijze, marktwerking, en notificatie aan de Europese Commissie”;
- het wijzigen van de standstill-clausule teneinde de wet in werking te doen treden en zodoende alvast een wettelijke basis te verschaffen aan de voorbereidingen voor de eerste veiling;

⁴ Art. 14. Deze wet treedt in werking op de tiende dag volgend op de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, uitgezonderd:
- de artikelen 5 en 6 die in werking treden tien dagen na de publicatie in het Belgisch Staatsblad van de bekendmaking die:
 1° de kennisgeving vaststelt van de beslissing van de Europese Commissie volgens dewelke de steunmaatregelen bedoeld in de artikelen 5 en 6 geen onverenigbare staatssteun vormen in de zin van artikel 107 van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, of
 2° het verstrijken vaststelt van de termijnen bedoeld in artikel 4 van Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad van 13 juli 2015 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.
 De minister laat deze bekendmaking ten laatste tien dagen na ontvangst van deze beslissing van de Europese Commissie of binnen de tien dagen volgend op het verstrijken van voormelde termijn, in het Belgisch Staatsblad publiceren;
- de artikelen 7 en 8 die in werking treden tien dagen na de publicatie in het Belgisch Staatsblad van de bekendmaking die:
 1° de kennisgeving vaststelt van de beslissing van de Europese Commissie volgens dewelke de steunmaatregelen bedoeld in de artikelen 7 en 8 geen onverenigbare staatssteun vormen in de zin van artikel 107 van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, of
 2° het verstrijken vaststelt van de termijnen bedoeld in artikel 4 van Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad van 13 juli 2015 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.
 De minister laat deze bekendmaking ten laatste tien dagen na ontvangst van deze beslissing van de Europese Commissie of binnen de tien dagen volgend op het verstrijken van voormelde termijn, in het Belgisch Staatsblad publiceren;
- de artikelen 9 en 10 die in werking treden tien dagen na de publicatie in het Belgisch Staatsblad van de bekendmaking die:
 1° de kennisgeving vaststelt van de beslissing van de Europese Commissie volgens dewelke de steunmaatregelen bedoeld in de artikelen 9 en 10 geen onverenigbare staatssteun vormen in de zin van artikel 107 van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, of
 2° het verstrijken vaststelt van de termijnen bedoeld in artikel 4 van Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad van 13 juli 2015 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.
 De minister laat deze bekendmaking ten laatste tien dagen na ontvangst van deze beslissing van de Europese Commissie of binnen de tien dagen volgend op het verstrijken van voormelde termijn, in het Belgisch Staatsblad publiceren.

⁵ Het Directoraat-Generaal Mededinging van de Europese Commissie heeft de Belgische Staat op 21 september 2020 geïnformeerd van haar beslissing om een grondig onderzoek te openen naar het aangemelde mechanisme. De Belgische Staat is uitgenodigd om haar antwoord binnen de maand over te maken, wat ze ook gedaan heeft op 22 oktober 2020. Dergelijke zogenaamde “in depth investigation” gaat ook gepaard met een publieke consultatie. Op 16 oktober 2020 is de beslissing gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie, waarbij alle belanghebbenden werden uitgenodigd om hun opmerkingen over de maatregel binnen één maand aan de Commissie over te maken.

⁶ Wet 15 maart 2021 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en tot wijziging van de wet van 22 april 2019 tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt teneinde een capaciteitsvergoedingsmechanisme in te stellen, BS 19 maart 2021.

- het remediëren van een aantal vastgestelde lacunes of onduidelijkheden in de CRM-wet (controlebevoegdheden van de CREG en van de ambtenaren van de Federale Overheidsdienst Economie, de vereiste van een productievergunning, bijkomende regels inzake marktmanipulatie, enz.);
- het remediëren aan de twijfel vanwege de Europese Commissie omtrent de intermediaire prijslimiet, zoals vervat in haar beslissing met kenmerk “SA. 54915 (2019/N) – C(2020) 6415 final” van 21 september 2020 tot opening van een diepgaand onderzoek om na te gaan of het Belgische CRM in overeenstemming is met de staatssteunregels van de EU.

Zo zijn de artikelen 5 tot en met 10 uit de CRM-wet opgeheven, en vervangen door de artikelen 4 tot en met 10 uit de Wijzigingswet, o.a. tot invoering van de artikelen *7undecies*, *7duodecies* en *7terdecies* en volgende in de Elektriciteitswet. Het artikel 12 van de CRM-wet tot invoering van een artikel *7quaterdecies* (inzake de financiering, zie verder onder titel 2.3.) werd tevens geschrapt.

Ook artikel 14 van de CRM-wet met betrekking tot de inwerkingtreding werd opgeheven. Dit artikel bepaalde dat delen van de wet pas in werking zouden treden na fiat vanwege de Europese Commissie. Door dit artikel op te heffen, is de CRM-wet ondertussen formeel **volledig in werking** getreden (tien dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad, dus op 29 maart 2021).

1.3 Uitvoeringsbesluiten

De CRM-wet is geen op zich staand instrument, maar krijgt uitvoering door tal van Koninklijke Besluiten. Het gaat daarbij om volgende KB's:

- Het KB "**Volume en parameters**" - op basis van art. 7undecies, §2: "De Koning *bepaalt* bij besluit, met welke parameters het volume van de aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode...".⁷ Daarnaast werd eveneens een ministerieel besluit aangenomen met daarin de concrete parameters.⁸
- Het KB "**Minimumdrempel en cumulatie van steun**" - op basis van art. 7undecies, §8, 1° en 2°: "De Koning *bepaalt*, ..., de voorwaarden waaronder de capaciteitshouders die genieten of genoten hebben van steunmaatregelen kunnen deelnemen en de minimumdrempel in MW".⁹
- Het KB "**Investeringsdrempels**" - op basis van art. 7undecies, §9: "Op voorstel van de commissie, opgesteld na openbare raadpleging en na advies van de netbeheerder, *legt* de Koning de criteria vast voor het in aanmerking komen van de investeringskosten, die toelaten om elke capaciteit in een capaciteitscategorie te klasseren, de investeringsdrempels die deze categorieën onderscheiden, alsook de procedure van klassering".¹⁰
- Het ontwerp-KB "**Buitenlandse Capaciteit**" - op basis van art. 7undecies, §8, 3°: "De Koning *bepaalt*, ..., de voorwaarden en modaliteiten waaronder de houders van buitenlandse capaciteit kunnen deelnemen".¹¹

⁷ KB 28 april 2021 tot vaststelling van de paramaters (cf. *parameters*) waarmee het volume aan te kopen capaciteit wordt bepaald, inclusief hun berekeningsmethode, en van de andere parameters die nodig zijn voor de organisatie van de veilingen, alsook de methode en voorwaarden tot het verkrijgen van individuele uitzonderingen op de toepassing van de intermediaire prijslimiet(en) in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme, *BS* 30 april 2021.

⁸ MB 30 april 2021 houdende instructie aan de netbeheerder om de veiling te organiseren vier jaar voor de periode van capaciteitslevering startend op 1 november 2025, de parameters die nodig zijn voor de organisatie van voornoemde veiling, het maximale volume aan capaciteit dat kan gecontracteerd worden met alle houders van niet bewezen capaciteit, en houdende het minimaal te reserveren volume voor de veiling die één jaar voor de periode van capaciteitslevering georganiseerd wordt, overeenkomstig artikel 7undecies, § 6, eerste lid van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, *BS* 30 april 2021.

⁹ KB 21 mei 2021 tot vaststelling van de ontvankelijkheidscriteria bedoeld in artikel 7undecies, § 8, eerste lid, 1° en 2°, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, wat betreft de voorwaarden waaronder de capaciteitshouders die genieten of genoten hebben van steunmaatregelen het recht hebben tot deelname aan de prekwalificatieprocedure en wat betreft de minimumdrempel in MW, *BS* 31 mei 2021.

¹⁰ KB 4 juni 2021 tot vaststelling van de investeringsdrempels, de criteria voor het in aanmerking komen van investeringskosten, en de procedure van klassering, *BS* 11 juni 2021.

¹¹ Ontwerp van koninklijk besluit houdende vaststelling van de voorwaarden waaronder houders van rechtstreekse en onrechtstreekse buitenlandse capaciteit kunnen deelnemen aan de prekwalificatieprocedure in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme,

te raadplegen op: <https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Energy/Ontwerp-KB-vaststellingen-voorwaarden-buitenlandse-capaciteit-deelname-prekwalificatieprocedure-capaciteitsvergoedingsmechanisme.pdf>

- Een KB “**Controle**” met betrekking tot de nadere regels inzake de controle uitgeoefend door de CREG op de goede werking van het capaciteitsvergoedingsmechanisme (op basis van art. 7undecies, §13: “De Koning *kan*, na advies van de commissie, de nadere regels *bepalen*, in het bijzonder de nadere regels die de commissie in staat stellen een persoon aan te wijzen die in zijn naam en voor zijn rekening taken op het gebied van toezicht en rapportering uitvoert”). Het is ons op het moment van het schrijven van dit advies niet duidelijk of dergelijk KB al dan niet in opmaak is.
- Een KB tot bepaling van de betrouwbaarheidsnorm (op basis van artikel 7undecies, §7: “Op voorstel van de commissie, gebaseerd op de methode bedoeld in artikel 23(6) van de Verordening (EU) nr. 2019/943, *bepaalt de Koning*, na advies van de Algemene Directie Energie en van de netbeheerder, de betrouwbaarheidsnorm. Hetgeen bepaald wordt in artikel 7bis,§2, geldt als betrouwbaarheidsnorm totdat de Koning de betrouwbaarheidsnorm heeft bepaald krachtens dit lid”). Op dit moment is het niet duidelijk of dergelijk KB al dan niet in opmaak is.

Aanvankelijk werd ook melding gemaakt van een ontwerp van KB tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 april 2019 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe, wat betreft de minimum inhoud van het type-aansluitingscontract bedoeld in artikel 169 en tot wijziging van de procedure tot behandeling van een aansluitingsaanvraag rekening houdende met het capaciteitsvergoedingsmechanisme. Deze piste werd evenwel verlaten, en de wijzigingen werden opgenomen in de Werkingsregels.

Ook de piste van een “KB Financiering” werd door de Wijzigingswet verlaten (zie titel 2.3).

1.4 Rol van Elia en de CREG

Naast de Federale Overheidsdienst Economie (hierna afgekort: FOD Economie) zullen ook Elia en de CREG een belangrijke rol spelen bij het functioneren van het capaciteitsmechanisme.

Vóór de Wijzigingswet bepaalde de CRM-wet dat Elia de werkingsregels vastlegt: “*na raadpleging van de netgebruikers, legt de netbeheerder de werkingsregels van het CRM ter goedkeuring voor aan de commissie*”. Elia diende deze dan op de website te publiceren uiterlijk op 15 mei van elk jaar. In de loop van 2020 heeft Elia gewerkt aan een uitgebreide versie van deze CRM-werkingsregels, die tijdens de TF CRM-vergaderingen met de belanghebbenden werden besproken. In de loop van september 2020 heeft Elia een openbare raadpleging georganiseerd over de werkingsregels van het capaciteitsvergoedingsmechanisme. De bijgewerkte versie werd op 13 november 2020 aan de federale regulator, CREG, ter goedkeuring voorgelegd. Naar aanleiding van een aantal opmerkingen van de CREG heeft Elia in samenwerking met de federale regulator de CRM-werkingsregels bijgewerkt om de leesbaarheid en het begrip van het document te verbeteren (versie 2 april 2021). Elia maakt verder ook het volumeverslag en het parameterverslag op (na raadpleging van de marktspelers). Elia staat ook globaal gezien in voor het verloop van de *pre-veiling* (bij buitenlandse capaciteit), de *prekwalificatie* en de daadwerkelijke veilingen (na instructie daartoe door de minister).

In de Wijzigingswet wordt vandaag bepaald dat de CREG nu, op voorstel van de netbeheerder die voorafgaand de marktdeelnemers raadpleegt, de werkingsregels van het CRM vaststelt (art. 7undecies, §12). De netbeheerder (Elia) dient jaarlijks uiterlijk op 1 februari bij de commissie en de Algemene Directie Energie zijn voorstel in voor de werkingsregels. Uiterlijk op 15 mei publiceren de commissie en de netbeheerder de werkingsregels op hun website. De werkingsregels hebben pas uitwerking na goedkeuring door de Koning en bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. De werkingsregels zijn op 14 mei 2021 door de CREG vastgesteld en werden op 30 mei 2021 bekrachtigd door de Koning.¹²

De CREG heeft verder een algemene controlebevoegdheid en dient verder o.a. de standaardcapaciteitscontracten goed te keuren. Ze zal ook instaan voor het overmaken van de parameters aan de Energieminister waarmee de aan te kopen hoeveelheid elektriciteit wordt bepaald. De CREG dient ook een advies te geven met betrekking tot de volume- en parameterverslagen en zal ook instaan voor de *klassering* (waarbij capaciteitshouders een capaciteitscontract wensen dat langer is dan één leveringsperiode). De CREG moet ook minstens elke twee jaar volgende op de eerste veiling een evaluatieverslag opmaken over de werking van het CRM.

1.5 De werking van het CRM

De belangrijkste kenmerken van het CRM zijn de volgende: 1) het betreft een veilingstelsel; 2) het is een gecentraliseerd systeem, dat 3) op volume gebaseerd is en dat 4) het noodzakelijke niveau van bevoorradingszekerheid beoogt te vrijwaren.

Onder het CRM worden, voorafgaand aan iedere 'capaciteitsleveringsperiode', een aantal veilingen georganiseerd. Een 'capaciteitsleveringsperiode' start telkens op 1 november van een jaar, en eindigt op 31 oktober van het daaropvolgende jaar. Het doel van de voorafgaande veilingen is om de capaciteit te verwerven die noodzakelijk is voor de bevoorradingszekerheid in België. Per periode van capaciteitslevering zullen twee veilingen georganiseerd worden: een eerste vier jaar vóór de periode van capaciteitslevering (N-4) en een tweede één jaar vóór die periode (N-1). De eerste capaciteitslevering dient van start te gaan in 2025-2026, waarbij dus de eerste veiling dient plaats te vinden in 2021 (N-4) en de volgende in 2024 (N-1).

Zodra de instructie (door de minister) gegeven is om de veilingen te organiseren en het capaciteitsvolume, de bijhorende vraagcurve en de parameters bekend zijn, moet Elia een prekwalificatieprocedure organiseren, waaraan capaciteitshouders, afhankelijk van het type van capaciteit waarmee zij wensen deel te nemen, kunnen of moeten deelnemen.

Het indienen van een prekwalificatiedossier zal **verplicht** zijn voor iedere in aanmerking komende houder van productiecapaciteit gelokaliseerd in de Belgische regelzone. Dit is **facultatief** voor elke andere in aanmerking komende capaciteitshouder gelokaliseerd in de Belgisch regelzone (daarbij gaat het bijvoorbeeld om demand response en opslagcapaciteit).

¹² Werkingsregels CRM, te raadplegen op:

<https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Decisions/B2227Bijlage1.pdf>.

KB 30 mei 2021 tot goedkeuring van de werkingsregels van het capaciteitsvergoedingsmechanisme overeenkomstig artikel 7undecies, § 12, van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, BS 1 juni 2021.

Er zijn twee voorwaarden¹³:

- De minimumdrempel om mee te doen is vastgesteld op **1 MW**. Capaciteitshouders wier capaciteit lager ligt, kunnen deelnemen indien zij dit op een geaggregeerde wijze doen (waarbij de gezamenlijke capaciteit de drempel overtreft).
- Capaciteitshouders mogen **geen exploitatiesteun** ontvangen (of dienen daaraan te verzaken) gedurende de leveringsperiode. Op Vlaams niveau wil dit zeggen dat zij geen groenestroom- of warmtekrachtcertificaten mogen ontvangen. Capaciteitshouders zullen een formulier dienen in te vullen waarin zij uitdrukkelijk verzaken aan deze exploitatiesteun.

Elia deelt dan de resultaten van de prekwalificatieprocedure mee, uiterlijk 15 dagen vóór de start van de veiling. De veilingen dienen dan uiterlijk te starten op 1 oktober. Elke capaciteitshouder die na het doorlopen van de prekwalificatieprocedure in aanmerking komt en geselecteerd is, mag deelnemen aan de veiling. Capaciteitshouders zijn dus vrij om deel te nemen en kunnen dus ervoor kiezen om slechts voor een gedeelte of zelfs geen van hun capaciteit deel te nemen (zij dienen daarbij wel Elia in te lichten). Elke veiling wordt afgesloten door de publicatie van de resultaten ervan op 31 oktober.¹⁴

Tijdens de periode van capaciteitslevering geldt een gereguleerd capaciteitscontract. Dat bevat minimum twee essentiële verplichtingen:

- Een **beschikbaarheidsverplichting** (Elia houdt hierop toezicht via de werkingsregels);
- Een **terugbetalingsverplichting** (indien er een verschil is tussen de marktreferentieprijis en de uitoefenprijis).

¹³ Die voortvloeien uit het KB Cumul.

¹⁴ Voor een volledig overzicht zie: C. DELAGAYE en T. CHELLINGSWORTH, "Het nieuw juridisch kader met betrekking tot capaciteitsvergoedingsmechanismen" in K. DEKETELAERE en B. DELVAUX (eds), *Jaarboek Energierecht 2019*, Antwerpen, Intersentia, 2020, 117-172.

2 De impact op de gezinnen en de bedrijven in Vlaanderen

2.1 Wie mag/moet meedoen aan de prekwalificatie?

Zoals hierboven reeds toegelicht, kunnen volgende entiteiten deelnemen:

- iedere houder van productiecapaciteit (verplichte deelname aan prekwalificatie, tenzij er sprake is van een uitsluiting)
- iedere andere in aanmerking komende capaciteitshouder, waaronder vraagzijde en opslag (facultatieve deelname prekwalificatie)
- met een capaciteit boven 1MW, al dan niet geaggregeerd.
- (iedere houder van buitenlandse capaciteit)

Het kan bijvoorbeeld voorvallen dat een aantal WKK-installaties, aangesloten op het distributienet, samen geaggregeerd een capaciteit hebben hoger dan 1 MW en dus kunnen meedoen aan het CRM.

De verplichting om deel te nemen wordt federaal opgelegd. Fluvius heeft de houders van productiecapaciteit op haar net hiervan geïnformeerd, na afspraken over de communicatie binnen Synergrid. Wat de naleving van de verplichting betreft, is het de FOD Economie die wettelijk is aangeduid voor handhaving t.a.v. houders van productiecapaciteit die niet deelnemen aan de prekwalificatie.

Volgens het KB **“Minimumdrempel en cumulatie van steun”** zijn de capaciteitshouders die exploitatiesteun ontvangen tijdens de betrokken periode(s) van capaciteitslevering in principe uitgesloten van deelname aan de prekwalificatieprocedure. Art. 3, §1 bepaalt immers: *“Een capaciteitshouder kan enkel deelnemen aan de prekwalificatieprocedure met een of meer capaciteiten waarvoor gedurende één of meerdere van de betrokken periode(n) van capaciteitslevering een recht op exploitatiesteun bestaat, op voorwaarde dat het prekwalificatiedossier een uitdrukkelijke verbintenis bevat tot verzaking aan het recht op de exploitatiesteun voor de betrokken capaciteit tijdens de betrokken periode(n) van capaciteitslevering onder de opschortende voorwaarde van de selectie van deze capaciteit binnen de veiling en het sluiten van een capaciteitscontract als bedoeld bij artikel 7undecies, § 11, van de wet van 29 april 1999.”*

Capaciteitshouders die gedurende één of meer van de betrokken periodes van capaciteitslevering recht hebben op exploitatiesteun, kunnen dus enkel deelnemen aan de prekwalificatieprocedure, als zij uitdrukkelijk afzien van het voordeel van de genoemde steunmaatregelen in geval van ondertekening van een capaciteitscontract. Deze verbintenis tot verzaking wordt opgenomen in een formulier, waarvan het model door de Algemene Directie Energie wordt opgesteld en gepubliceerd. In dat formulier worden alle maatregelen voor exploitatiesteun vermeld waarvoor de verbintenis tot verzaking geldt, alsook de verbintenis om geen exploitatiesteun aan te vragen die betrekking heeft op de betrokken periode(n) van capaciteitslevering indien de betrokken capaciteit geselecteerd wordt in de veiling en een capaciteitscontract wordt gesloten voor de betrokken periode(n) van capaciteitslevering. Dat formulier wordt als bijlage bij het capaciteitscontract gevoegd en maakt integraal deel uit van het capaciteitscontract dat na afloop van de veiling overeenkomstig artikel 7undecies, § 11, van de wet van 29 april 1999 wordt gesloten.

Aanvankelijk bepaalde het ontwerp-KB dat dit formulier door de capaciteitshouder zelf diende te worden meegedeeld aan de gewestelijke overheden (“Binnen 20 werkdagen na de ondertekening van het capaciteitscontract, stelt de capaciteitshouder de betreffende gewestelijke overheden in kennis van de van kracht zijnde verzakingen aan exploitatiesteun”). Dit hield mogelijke risico’s in, bijvoorbeeld wat indien de capaciteitshouder **geen notificatie** aan de gewestelijke overheden doet, dan zijn de gewestelijke overheden niet op de hoogte. Het ontwerp-KB verbond hier ook geen gevolgen aan.

Om aan deze bezorgdheid tegemoet te komen, bepaalt art. 3, §2 van het KB nu dat binnen dertig werkdagen na de publicatie van de resultaten van de veiling, de netbeheerder de Algemene Directie Energie in kennis stelt van de lijst van de capaciteitsleveranciers van de betreffende veiling, de identificatie van de betreffende geselecteerde capaciteiten en de periode(n) van capaciteitslevering en de formulieren die desgevallend overeenkomstig paragraaf 1 bij hun capaciteitscontracten zijn gevoegd overmaakt aan de Algemene Directie Energie. Binnen 20 werkdagen na ontvangst ervan, maakt de Algemene Directie Energie aan de betrokken gewestelijke overheden de lijst van de capaciteitsleveranciers van de betreffende veiling, de identificatie van de betreffende geselecteerde capaciteiten en de periode(n) van capaciteitslevering alsook de formulieren bedoeld in paragraaf 1 over, met als enige doel de controle op de naleving van dit artikel mogelijk te maken.

Deze rechtstreekse notificatie zorgt ervoor dat de gewestelijke overheden ervoor kunnen zorgen dat de capaciteitshouder geen exploitatiesteun kan aanvragen of zou verkrijgen tijdens de desbetreffende capaciteitsperiode. Wellicht dient hiervoor wel het Energiedecreet/Energiebesluit te worden aangepast, om ervoor te zorgen dat er een wettelijke basis is om aan deze steun te verzaken, en om bepaalde controlebevoegdheden in te schrijven ten aanzien van VEKA.

2.2 Wie mag/moet meedoen aan de veiling?

Elke geprekwalificeerde capaciteitshouder kan deelnemen aan de veiling.

Indien de geprekwalificeerde capaciteitshouder niet of niet volledig wenst deel te nemen aan de veiling, kan dit op voorwaarde dat ELIA hiervan tijdig (dit is voorafgaand aan de veiling) wordt geïnformeerd via een Opt-Out notificatie.

2.3 Wie draagt de kosten?

In de “Resolutie met betrekking tot het capaciteitsvergoedingsmechanisme voor elektriciteit wat betreft de aspecten transparantie, kostprijs, financieringswijze, marktwerking, en notificatie aan de Europese Commissie”¹⁵ staat het volgende:

1. de mededingingsdiensten van de Europese Commissie te melden dat het capaciteitsvergoedingsmechanisme inzake elektriciteit zal worden **gefinancierd op basis van een openbardienstverplichting via de tarieven van Elia**.
2. ervoor te zorgen dat de totale aan het federale beleid verbonden **meerkosten** op de **elektriciteitsfactuur** dalen ten opzichte van het referentiejaar 2021, voor de gezinnen, de kmo’s en de bedrijven ondanks de openbardienstverplichtingen die worden opgelegd aan Elia in het kader van het capaciteitsvergoedingsmechanisme.

¹⁵ Resolutie met betrekking tot het capaciteitsvergoedingsmechanisme voor elektriciteit wat betreft de aspecten transparantie, kostprijs, financieringswijze, marktwerking, en notificatie aan de Europese Commissie, *Parl.St.* Kamer 2020-2021, nr. 1220/007.

3. een concreet voorstel hiervoor voor te stellen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers uiterlijk eind 2020, met als doelstelling de bescherming van de koopkracht van de gezinnen en de competitiviteit van de bedrijven, daarbij een voorstel te doen van degressiviteit voor de doorrekening van de kosten van de openbare dienstverplichting voor het CRM en offshore zonder dat deze degressiviteit de factuur voor de gezinnen en kmo's verhoogt, ten opzichte van het referentiejaar 2021.
4. dit voorstel strekt tot het gebruik van een **ad-hocfonds om openbare dienstverplichtingen inzake energie** na te komen. Dat fonds zou op diverse manieren worden gefinancierd, onder meer met de opbrengst uit nieuwe en ambitieuze maatregelen om fraude tegen te gaan. Aldus zou het voortbestaan van het ad-hocfonds worden gewaarborgd zonder dat dit nadelige gevolgen zou hebben voor de meest kwetsbare huishoudens. Bij de design van het CRM moeten kostenbesparende maatregelen in aanmerking worden genomen.
5. **de toeslag is in een eerste fase verschuldigd door de op het Belgische grondgebied gevestigde eindafnemers op elke kWh die ze voor eigen gebruik van het net afnemen. Vanaf uiterlijk 2029 zou de toeslag verschuldigd moeten zijn op basis van het piekvermogen in functie van de uitrol van de digitale meters in de Gewesten. Uiterlijk eind 2023 een analyse te bezorgen wat betreft de verwachte voortgang van de uitrol van de digitale meter.**
6. de mogelijkheid te onderzoeken om de toeslag vrij te stellen van BTW.

Wat punt 5 betreft, wordt in de resolutie de wens geuit om de aanrekening op termijn op basis van piekvermogen te doen, zonder verdere specificaties of het gaat om de synchrone piek of een asynchrone piek. Uiteraard zal tijdig moeten gespecificeerd worden welke drager zal moeten gehanteerd worden voor de toeslag (in de drie gewesten), zodat indien nodig een update van de software in de digitale meters kan worden doorgevoerd.

Artikel 12 van de CRM-wet tot invoering van een artikel 7quaterdecies in de Elektriciteitswet zou het volgende gaan bepalen:

“De Koning bepaalt bij een besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad en na advies van de commissie en de netbeheerder, de financieringswijze van het capaciteitsvergoedingsmechanisme en, in voorkomend geval, van de maatregelen vervat in de artikelen 7duodecies en 7terdecies, alsook de niet discriminerende nadere regels inzake de afwenteling van de te financieren bedragen. [...]. De eerste toepassing van de financieringswijze, vindt ten vroegste drie jaar voor de eerste periode van capaciteitslevering plaats. Het te financieren bedrag wordt bepaald rekening houdend met de geschatte kosten op basis van de resultaten van de eerste veilingen”. Paragraaf 2 van dit artikel zou bepalen dat “in afwachting van de eerste toepassing van de financieringswijze bepaald krachtens paragraaf 1, de kosten van de netbeheerder verbonden aan de verplichtingen die hem worden opgelegd, gedekt zullen worden door een toeslag op de tarieven bedoeld in artikel 7octies”¹⁶.

De artikelen 11 en 12 van de CRM-wet zijn door de Wijzigingswet evenwel **geschrapt**. Hieruit moet worden afgeleid dat er dus geen KB meer zal worden opgemaakt waarin de financiering van het CRM zal worden geregeld.

¹⁶ Art. 7octies. De kostprijs van de strategische reserve wordt gedekt door een tarifaire toeslag ter financiering van de openbare dienstverplichting van de netbeheerder, zoals bedoeld in artikel 12, § 5, tweede lid, 11°. Deze toeslag wordt voorgelegd ter goedkeuring aan de commissie. De kostprijs is samengesteld uit de kosten gedragen door de transmissienetbeheerder overeenkomstig de contracten gesloten ten gevolge van de procedure voorzien in artikel 7sexies, § 3, en, desgevallend, de kosten die voortvloeien uit de door de Koning aan de inschrijvers overeenkomstig artikel 7sexies opgelegde volumes, met aftrek van alle eventuele netto inkomsten gegenereerd uit de toepassing van dit hoofdstuk.

De door de netbeheerder opgelopen kosten voor het beheer en de ontwikkeling van deze activiteit worden gedekt door passende reguleringsmechanismen voorzien in de tariefmethodologie bedoeld in artikel 12.

Op welke manier de financiering van het CRM dan wel moet worden geregeld valt terug te vinden in het nieuwe **artikel 7undecies, §15** (art. 4 van de Wijzigingswet). Dat artikel bepaalt dat de opdrachten waarmee de netbeheerder krachtens het capaciteitsvergoedingsmechanisme wordt belast, openbare dienstverplichtingen uitmaken waarvan de kosten overeenkomstig artikel 12, § 5, 11° van de Elektriciteitswet worden verrekend in de tarieven, na aftrek van de eventuele inkomsten gegenereerd krachtens het capaciteitsvergoedingsmechanisme. Het tarief is verschuldigd door de op het Belgische grondgebied gevestigde eindafnemers (alsook de in de zeegebieden waarin België rechtsmacht kan uitoefenen overeenkomstig het internationaal zeerecht gevestigde eindafnemer) op elke kWh die ze voor eigen gebruik van het net afnemen. De eerste toepassing van de financieringswijze, bedoeld in het eerste lid, vindt vanaf 1 januari 2025 plaats. In afwachting van de toepassing van het in lid 1 bedoelde tarief, worden de kosten die de netbeheerder in verband met zijn verplichtingen uit hoofde van dit artikel en, in voorkomend geval, afdeling 3 maakt, gedekt door de in artikel 7octies (cf. *strategische reserve*) bedoelde tarief voor de openbare dienstverplichting.

3 De impact op de distributienetbeheerders en het Energiedecreet

3.1 Decreet

Het EMD-decreet voert nieuwe regels in met betrekking tot flexibiliteit. Hoewel het decreet geen uitdrukkelijke melding maakt van het CRM, kan worden aangenomen dat het CRM een vorm van flexibiliteit uitmaakt. O.i. bevat het EMD-decreet geen belemmeringen ten aanzien van het functioneren van het CRM en *vice versa*. Het Energiedecreet (na wijziging door het EMD-decreet) zou in de toekomst evenwel nog aangepast kunnen worden, meer bepaald om een aantal expliciete rechtsgronden inzake CRM te omvatten (zie titel 2.1 en 3.4 van dit advies).

3.2 Technisch reglement - technische regulering van flexibiliteit

De VREG heeft in het EMD-decreet de bevoegdheid gekregen nadere regels te bepalen met betrekking tot flexibiliteit. Indien de toepassing van het CRM dit vereist, dan kan de VREG ook hieromtrent nadere regels in het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit (TRDE) uitwerken. Evenwel lijkt het aangewezen om hiervoor een meer **specifieke bepaling** te voorzien (in artikel 3.1.3 of artikel 4.2.1 van het Energiedecreet).

In het kader van het contract DNB-FSP zal de distributienetbeheerder een analyse maken van de mogelijke impact van deelname van capaciteitshouders aan het CRM, wat tot een oordeel leidt in het kader van de **prekwalificatie**.

Mocht dit oordeel negatief zijn en de distributienetbeheerder aangeven dat de deelname van een capaciteitshouder een negatieve impact heeft op de operationele werking van het distributienet en dat hij daardoor niet kan deelnemen aan de veiling in Y-4, dan kan het wettelijk kader van het decreet-EMD hierop enkel van toepassing zijn indien de Vlaamse Regering bij Besluit ook duidelijk maakt op welke installaties de regels inzake technische flexibiliteit van toepassing zijn.

In afwachting hiervan kan de VREG enkel ingrijpen door specifieke investeringen op te leggen in het kader van het Investeringsplan om de deelname aan het CRM van de betrokken partij mogelijk te maken. Zodra het nieuwe decretale kader kan worden toegepast, kunnen problemen inzake capaciteit ook ondervangen worden zonder specifieke investeringen in bijkomende kabels, bijvoorbeeld door commerciële flexibiliteit in te zetten of onder bepaalde omstandigheden technische flexibiliteit te reserveren.

Het CRM is een mechanisme in de markt. Er is geen beperking om andere diensten te leveren voor de partijen die deelnemen aan het CRM.

3.3 Contract FSP-DNB als basis

In Vlaanderen wordt het CRM beschouwd als een vorm van flexibiliteit. Dit zorgt ervoor dat de contractuele relaties in het kader van het CRM, op het distributieniveau, geregeld worden door het zogenaamde contract “FSP-DNB”. In de laatste versie van het contract, zoals voorgesteld door Synergrid, werd een extra tabel opgenomen in de dienstencatalogoog, specifiek gericht op CRM. Indien een productiehouders of andere capaciteitshouders vanop het distributienet wenst deel te nemen aan CRM, dan zal hij een contract FSP-DNB dienen te ondertekenen met Fluvius. De contractuele relaties op distributieniveau lijken ons dan ook voldoende afgedekt.

Dit contract is ook voorzien in de werkingsregels van het CRM. Het werd voorwaardelijk goedgekeurd door de VREG op 4 februari 2021 (<https://www.vreg.be/nl/document/besl-2021-08>) en na nazicht van de naleving van de voorwaarden gepubliceerd op de website van Synergrid op 15 maart 2021.

3.4 Samenwerking tussen ELIA en de distributienetbeheerders, inclusief gegevensuitwisseling

3.4.1 De SOK, de “operational agreement” en de “Flex Hub”

De elektriciteitsdistributienetbeheerder sluit, met de beheerder van het net waaraan zijn net gekoppeld is, een overeenkomst. De minimale inhoud van die samenwerkingsovereenkomst is vastgelegd in artikel 6.1.6 TRDE en omvat o.a. de respectieve rechten, verplichtingen en verantwoordelijkheden en de procedures met betrekking tot alle aspecten van de exploitatie van de betrokken netten.

Wat CRM betreft, wordt in de Werkingsregels een specifieke delegatie van taken aan de distributienetbeheerders opgenomen (in Hoofdstuk 5) voor wat betreft de bepaling van het **nominaal referentievermogen** voor leveringspunten op het distributienet of op een gesloten distributienet dat op zijn beurt gekoppeld is met een publiek distributienet. Voor de bepaling van dit nominaal referentievermogen lijkt het inderdaad logisch dat de distributienetbeheerder een rol krijgt in het proces voor die installaties die op zijn net zijn aangesloten. Het nominaal referentievermogen (NRV) wordt bepaald aan de hand van de uitgelezen kwartierwaarden uit de meters die voldoen aan de productvoorwaarden zoals gesteld door ELIA. Naast dit NRV wordt ook de lokalisatie vastgelegd aan de hand van de identificatie van het transformatorenstation waarachter het leveringspunt zich bevindt. Aggregatie kan, zowel achter verschillende transformatorenstations, alsook voor combinaties van punten op distributie- en transmissie- of plaatselijk vervoernet.

Hiervoor zijn momenteel afspraken gemaakt in een “operational agreement”, dat werd afgesloten tussen ELIA en de Belgische distributienetbeheerders op 1 juli 2020 en dat ook de verdeling van de kosten vastlegt. De bepalingen hierin golden in eerste instantie voor het beheer en de verwerking van de gegevens nodig voor de reservemarkten (aFRR, mFRR en SDR), maar bieden wel een opening voor uitbreiding naar producten voor de bevoorradingszekerheid. De netbeheerders dragen gezamenlijk de verantwoordelijkheid en de kosten voor een gegevensuitwisselingsplatform, dat de naam “**FlexHub**” heeft gekregen.

Mondeling werd zowel door Fluvius als door ELIA bevestigd dat de FlexHub ook als platform zal dienen voor de gegevensuitwisseling in het kader van de prekwificatie voor CRM. Vandaag is dit contract evenwel niet expliciet van toepassing op het CRM, waardoor juridisch gezien er geen garanties zijn dat de regels uit dit “operational agreement” ook effectief zullen toegepast worden op CRM (en er dus ook geen garanties zijn inzake aansprakelijkheden etc.). Fluvius gaf daarop mee dat een aanpassing en uitbreiding van dit “operational agreement” op de planning staat (bijvoorbeeld ook met betrekking tot de deelname van laagspanning aan flexibiliteitsdiensten). Er dient echter opgemerkt te worden dat dit “operational agreement” in de Samenwerkingsovereenkomst dient geïntegreerd te worden.

Ook voor wat betreft de **controle** voorafgaand aan de levering en de beschikbaarheidsverplichting lijkt het evident dat de distributienetbeheerders een rol spelen. Op vandaag zijn hier nog geen gedetailleerde afspraken over gemaakt tussen Fluvius en ELIA.

In de Werkingsregels is sprake van een **IT CRM-platform** dat zal gebruikt worden voor de communicatie van ELIA met de CRM-actoren.

De modaliteiten inzake **gegevensuitwisseling** voor de taken die door ELIA worden gedelegeerd aan de distributienetbeheerders zullen wellicht in de toekomst worden opgenomen in de Samenwerkingsovereenkomst tussen Elia en Fluvius. In het algemeen specificeert de Samenwerkingscode van het Technisch Reglement Distributie Elektriciteit de elementen die in deze overeenkomst moeten worden opgenomen. Het is evenwel aangewezen om een duidelijke decretale basis voor de uitvoeringsmodaliteiten te bepalen in het kader van het CRM.

3.4.2 Toezicht door de VREG op de SOK

De VREG merkt op dat het CRM samenwerking en afstemming vereist tussen Elia en Fluvius, bijvoorbeeld met betrekking tot gegevensuitwisseling. De VREG stelt vast dat het EMD-decreet wel enkele handvaten geeft met betrekking tot een samenwerking tussen Elia en Fluvius in het kader van flexibiliteit, maar dat dit niet per definitie ook slaat op een samenwerking in het kader van CRM. Het lijkt de VREG dan ook aangewezen om in het Energiedecreet een wettelijke basis te voorzien, om een regeling tot samenwerking in de Samenwerkingsovereenkomst uit te werken.

Zo zou bijvoorbeeld artikel 4.1.18/1 van het Energiedecreet verder aangevuld en uitgebreid kunnen worden met de deelname aan reservemarkten (voor de strategische reserve) en capaciteitsmechanismen:

“Art. 4.1.18/1. De elektriciteitsdistributienetbeheerders werken samen met de transmissienetbeheerder voor de effectieve deelname van marktdeelnemers op de detailhandels-, groothandels- en balanceringsmarkten, **de reservemarkten en de capaciteitsmarkten** die aan hun net zijn verbonden”.

Ook artikel **4.1.8/2** van hetzelfde decreet (“Activiteiten inzake databeheer”) zou kunnen uitgebreid worden, om de gegevensuitwisseling tussen Elia en de distributienetbeheerders nog een sterkere rechtsbasis te geven.¹⁷ Er kan ook voor geopteerd worden om een punt 13° toe te voegen aan **artikel 4.1.8/2, 13°**: “het samenwerken met de transmissienetbeheerder met betrekking tot de uitwisseling van gegevens in het kader van het capaciteitsremuneratiemechanisme, zoals bijvoorbeeld ter bepaling van het nominaal referentievermogen, de beschikbaarheidsverplichting en de controle”.

Wanneer de VREG een expliciete bevoegdheid zou krijgen in het Energiedecreet, om toezicht uit te oefenen op de gewestelijke aspecten van het CRM (zie titel 3.2) en ook de samenwerking tussen Elia en Fluvius met betrekking tot het CRM een expliciete rechtsgrond zou krijgen in het Energiedecreet, heeft de VREG een sterkere rechtsgrond om zijn toezichts- en controletaken uit te oefenen.

De VREG voert momenteel, op basis van de artikelen 1.2.4 en 6.1.12 van het TRDE,¹⁸ toezicht uit op de Samenwerkingsovereenkomst tussen Elia en Fluvius. Daarbij bepaalt artikel 1.2.4 het volgende:

Art. 1.2.4 - Modelcontracten, reglementen, technische voorschriften, procedures en formulieren van elektriciteitsdistributienetbeheerders

§1. De elektriciteitsdistributienetbeheerders streven, door onderling overleg, naar het opstellen van uniforme modelcontracten, reglementen, technische voorschriften, procedures en formulieren in het kader van dit reglement.

§2. Alle modelcontracten, reglementen, technisch voorschriften, procedures en formulieren van de elektriciteitsdistributienetbeheerder, opgesteld in uitvoering van dit reglement, alsook elke wijziging daaraan, moeten voldoende ruim voorafgaand aan de beoogde inwerkingtreding ervan overgemaakt worden aan de VREG.

Artikel 6.1.12 TRDE bepaalt het volgende:

*Alle aspecten van **contracten** die tussen **electriciteitsdistributienetbeheerder**, enerzijds, en de **transmissienetbeheerder of beheerder van het plaatselijk vervoernet** van elektriciteit, anderzijds, opgesteld worden in uitvoering van de energieregelgeving, worden ter **goedkeuring** voorgelegd aan de VREG, conform de procedure beschreven in art. 1.2.4, §5. Hetzelfde geldt voor elke significante wijziging daaraan.*

*Alle procedures die tussen electriciteitsdistributienetbeheerder, enerzijds, en de transmissienetbeheerder of beheerder van het plaatselijk vervoernet van elektriciteit, anderzijds, opgesteld worden in uitvoering van de energieregelgeving, moeten, tenzij anders vermeld, overgemaakt worden aan de VREG. De VREG kan hieromtrent **commentaar** geven maar, in afwijking van de procedure bepaald in art. 1.2.4., §4, schort dit geenszins de inwerkingtreding van de procedures op.*

¹⁷ Bijvoorbeeld in volgend punt: “10° het verzamelen, berekenen, verwerken en bezorgen aan de betrokken marktpartijen, in overleg met de transmissienetbeheerder waar dat van toepassing is, van de informatie die nodig is om het flexibiliteitsvolume, het geleverde flexibiliteitsvolume per toegangspunt of allocatiepunt en de referentiecurve van het elektriciteitsafname- en injectieprofiel te berekenen conform de regels die voor de betrokken flexibiliteitsdienst of ondersteunende dienst worden bepaald, voor: a) de valorisatie van de flexibiliteit die een energieoverdracht met zich meebrengt; b) een gereguleerd product van een elektriciteitsdistributienetbeheerder; c) de transmissienetbeheerder als hij dat nodig heeft;

¹⁸ VREG, Technisch Reglement voor de Distributie van Elektriciteit in het Vlaamse Gewest 25 juni 2021, te raadplegen op: https://www.vreg.be/sites/default/files/document/trde_2021.pdf.

Artikel 6.1.6 TRDE (betreffende de inhoud van de SOK) zou dan kunnen aangepast worden om ook het CRM er expliciet in op te nemen.

Conclusie

Concluderend kunnen we op basis van onze analyse van de op dit moment beschikbare publieke documenten stellen dat het federale steunmechanisme zoals summier beschreven in dit advies, in lijn is met de bevoegdheidsverdeling, de beleidskeuzes uit het Energiedecreet niet doorkruist en de mogelijkheid biedt aan (toekomstige) distributienetgebruikers in het Vlaamse gewest om, binnen de geschetste krijtlijnen, beroep te doen op dit nieuwe steunmechanisme.

Het CRM is nog steeds in volle ontwikkeling en niet alle documenten en juridische regels zijn reeds definitief aangenomen. Bovendien zullen zaken rond de financiering en het bijhorende kostenplaatje pas over verloop van tijd duidelijk worden. De VREG blijft de verdere ontwikkelingen alvast verder opvolgen.

Elia en Fluvius werken in de praktijk samen op basis van een “operational agreement”. De samenwerking tussen de DNB’s en Elia dient echter vastgelegd te worden in de SOK (de “samenwerkingsovereenkomst”). Om de rechtsgrond hiervoor te verduidelijken, stelt de VREG voor dat er in het Energiedecreet op een aantal plaatsen (voornamelijk met betrekking tot de bepalingen inzake flexibiliteit en databeheerder) een uitdrukkelijke verwijzing wordt gemaakt naar CRM of de capaciteitsmarkten.

Verder merken we op dat de VREG met betrekking tot CRM geen specifieke bevoegdheid heeft in het Energiedecreet. Het lijkt ons dan ook aangewezen om – voor wat de gewestelijke bevoegdheden betreft – de VREG in artikel 3.1.3 van het Energiedecreet een bijkomende taak of bevoegdheid te geven, ofwel om artikel 4.2.1 (inzake de technische reglementen) uit te breiden met een puntje inzake CRM.

Wat de prekwalficatie en de cumulvoorwaarden inzake steun betreft, merkt de VREG op dat het Energiedecreet best aangepast wordt, om specifiek te voorzien in de mogelijkheid om te verzaken aan de exploitatiesteun.